

CÁC YẾU TỐ TÁC ĐỘNG ĐẾN SINH KẾ BỀN VỮNG CỦA NGƯỜI DÂN TÁI ĐỊNH CƯ THUỘC DỰ ÁN THỦY ĐIỆN SƠN LA

TỔNG QUAN

MỤC TIÊU

Mục tiêu chung

Mục tiêu chung của đề tài là nhằm đánh giá những thay đổi về sinh kế và nghiên cứu các nhân tố ảnh hưởng đến chiến lược sinh kế của người dân tái định cư, từ đó đề xuất các kiến nghị đối với các nhà hoạch định chính sách, các cá nhân/ tổ chức thực hiện các dự án thủy điện và chương trình tái định cư nhằm đạt được mục tiêu sinh kế bền vững cho người dân tái định cư.

Mục tiêu cụ thể

- Góp phần hệ thống hoá cơ sở lý luận và thực tiễn về sinh kế bền vững và tác động của các dự án thủy điện cũng như chương trình tái định cư tới sinh kế của người dân.
- Đánh giá tình hình thích nghi của người dân về mặt sinh kế, 6 năm sau tái định cư (sau khi đã hết các khoản đền bù và hỗ trợ).
- Tìm hiểu các nhân tố ảnh hưởng đến sự lựa chọn các chiến lược sinh kế của người dân và kết quả của các chiến lược sinh kế đó.
- Đề xuất một số kiến nghị về mặt chính sách nhằm hỗ trợ cho quá trình thích nghi của người dân tái định cư và giảm thiểu các tác động tiêu cực của tái định cư.

NỘI DUNG

1. Các vấn đề lý luận cơ bản về dự án thủy điện, chương trình tái định cư và sinh kế của người dân bị ảnh hưởng

- + Lý lẽ tán thành và phản đối các dự án thủy điện
- + Tác động kinh tế - xã hội của các dự án thủy điện và chương trình tái định cư
- + Hệ thống chính sách tái định cư của Việt Nam và các tổ chức quốc tế
- + Tình hình thực hiện các dự án thủy điện và chương trình tái định cư ở Việt Nam

2. Phương pháp nghiên cứu

- + Mô hình lý thuyết: Mô hình sinh kế bền vững (DFID, 2001)
- + Địa điểm thu thập số liệu: Các điểm tái định cư thuộc huyện Yên Châu, tỉnh Sơn La.
- + Phương pháp thu thập số liệu: phỏng vấn cấu trúc và bán cấu trúc các hộ tái định cư và hộ sở tại thuộc dự án thủy điện Sơn La.
- + Phương pháp phân tích số liệu:
  - Phương pháp thống kê mô tả và kỹ thuật phân tích các yếu tố thành phần (Shorrocks, 1982; Fields, 2003): so sánh, phân tích những thay đổi về tài sản sinh kế, chiến lược sinh kế và kết quả của các chiến lược sinh kế của các hộ tái định cư và hộ sở tại trước và sau tái định cư
  - Mô hình hồi quy đa biến: Xác định và phân tích các yếu tố ảnh hưởng tới sinh kế của người dân tái định cư.

3. Kết quả nghiên cứu

- + Đánh giá và phân tích những thay đổi về sinh kế của người dân tái định cư sau khi tái định cư: những thay đổi về tài sản sinh kế, chiến lược sinh kế và kết quả của chiến lược sinh kế.
- + Phân tích các yếu tố tác động đến sự lựa chọn các chiến lược sinh kế của người dân và kết quả của các chiến lược đó.

4. Đề xuất các kiến nghị nhằm giúp người dân tái định cư xây dựng sinh kế theo hướng bền vững

PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

- + Mô hình lý thuyết: Mô hình sinh kế bền vững (DFID, 2001)
- + Địa điểm thu thập số liệu: Các điểm tái định cư thuộc huyện Yên Châu, tỉnh Sơn La.
- + Phương pháp thu thập số liệu: phỏng vấn cấu trúc và bán cấu trúc các hộ tái định cư và hộ sở tại thuộc dự án thủy điện Sơn La.
- + Phương pháp phân tích số liệu:
  - Phương pháp thống kê mô tả và kỹ thuật phân tích các yếu tố thành phần (Shorrocks, 1982; Fields, 2003): so sánh, phân tích những thay đổi về tài sản sinh kế, chiến lược sinh kế và kết quả của các chiến lược sinh kế của các hộ tái định cư và hộ sở tại trước và sau tái định cư
  - Mô hình hồi quy đa biến: Xác định và phân tích các yếu tố ảnh hưởng tới sinh kế của người dân tái định cư.

HIỆU QUẢ KTXH

1. Sản phẩm

1.1. Sản phẩm khoa học

- Số bài báo khoa học đăng trên tạp chí nước ngoài: 0
- Số bài báo khoa học đăng trên tạp chí trong nước: 02
- Số lượng sách xuất bản: 0

1.2. Sản phẩm đào tạo

Hướng dẫn 01 nhóm sinh viên NCKH.

1.3. Sản phẩm ứng dụng

- Mô tả tóm tắt về sản phẩm dự kiến: Đề tài sẽ bao gồm 01 bản báo cáo phân tích.
- Phạm vi ứng dụng: Đề xuất các kiến nghị góp phần giảm thiểu tác động tiêu cực của các chương trình tái định cư và giúp người dân tái định cư xây dựng sinh kế theo hướng bền vững.
- Địa chỉ ứng dụng: các dự án thủy điện tại Việt Nam.

2. Kết quả dự kiến

- Giáo dục, đào tạo: Báo cáo là tài liệu tham khảo bổ ích cho học viên cao học, sinh viên chuyên ngành kinh tế nông nghiệp.
- Kinh tế, xã hội: Báo cáo là tài liệu tham khảo có giá trị cho những người chịu trách nhiệm lập Kế hoạch tái định cư, Ban quản lý dự án thủy điện và tái định cư, các đơn vị triển khai công tác tái định cư từ trung ương đến địa phương. Kết quả nghiên cứu của đề tài góp phần giúp các đơn vị thực hiện dự án hỗ trợ có hiệu quả quá trình thích nghi của người dân tái định cư, giúp họ phục hồi sinh kế một cách bền vững và giảm thiểu các tác động tiêu cực của tái định cư.

ĐƠN VỊ SỬ DỤNG

- Học viên cao học, sinh viên chuyên ngành kinh tế nông nghiệp.
- Những người chịu trách nhiệm lập Kế hoạch tái định cư, Ban quản lý dự án thủy điện và tái định cư, các đơn vị triển khai công tác tái định cư từ trung ương đến địa phương.